

ΑΝ. Κ. Π. ΣΤΑΜΟΥΛΗ

ΤΟΠΩΝΥΜΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ

Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Α' τόμ. τοῦ Β' τεύχ. τῶν Θρακικῶν

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ - Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΣ -
1928

ΤΟΠΩΝΥΜΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ

Ἡ ἐξέτασις τῶν τοπωνυμίων ἀνεπτύχθη σήμερον εἰς ἰδιαίτερον κλάδον τῶν ἱστορικῶν ἐπιστημῶν μεγάλας παρέχουσα ὑπηρεσίας εἰς τὰς ἀδελφὰς ἱστορικές ἐπιστήμας Ἱστορίαν, Ἀρχαιολογίαν, Γλωσσολογίαν καὶ Ἐθνολογίαν. Διὰ τοῦτο ὁ ἀναλαμβάνων τὴν ἐξέτασιν τῶν τοπωνυμίων τόπου τινὸς πρέπει νὰ κατέχη καλῶς τὴν Ἱστορίαν τοῦ τόπου καὶ κυρίως νὰ εἶναι καλῶς κατηγορημένος εἰς τὴν Γλωσσολογίαν καὶ τὰς συγγενεῖς πρὸς αὐτὴν ἐπιστήμας, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ἀναγάγῃ τοὺς σημερινούς παρεφθαρμένους τύπους εἰς τὴν ἀρχαίαν. Παρ' ἡμῖν ἤρχισε νὰ προάγεται ὁ κλάδος οὗτος διὰ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Μενάρδου, τοπωνυμικῶν τῆς Κύπρου, ἐν Ἀθηνᾶ τ. 18, σ. 315—421, τοῦ Ἀμάντου, Die Suffixe der Neugrichischen Orstamen 1903, καὶ Τοπωνυμικά, ἐν Λεξικογρ. Ἀρχεῖφ Ε'. 58—64, Δραγούμη Στ., Ἱστορικά καὶ Τοπωνυμικά, ἐν Ἀθηνᾶ, τ. 26 σ. 2—26, τοῦ Χατζιδάκι, περὶ τοῦ ἐτύμου τῆς λ. Μεσαρεά, καὶ Μυστρᾶς ἐν Γλωσσολογικαῖς Μελέταις σ. 1—203 κ. ἀλλαχοῦ, τοῦ Μηλιαράκι Α, ἐν Δελτ. Ἱστορ. καὶ Ἐθνολ. Ἐταιρ. Δ. 423—25 ἐνθα πρραπέμπει ὁ συγγραφεὺς καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας ἐργασίας αὐτοῦ, Νίκου Βέη, Συμβολαὶ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν γεωγραφίαν τῆς Ἑλλάδος (ἐν Βερολίῳ 1915, γερμανιστί),—Παπαδοπούλου Ἀνθ., Τοπωνυμικά καὶ Ἐθνικά ἐν Πόντῳ, ἐν Λεξικογρ. Ἀρχεῖφ 201—209,—Παντελίδου Χρ. Τοπωνυμικά καὶ Ἐπώνυμα, ἐν Κυπριακοῖς Χρονικοῖς, Β'. 1—10—Καὶ μεμονωμένας πολλὰς διατριβὰς δύναται νὰ ἀνεύρῃ ὁ ἀναγνώστης ἐν Ἑλληνικοῖς περιοδικοῖς. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ παρόντος δὲν ἔχει τὴν ἀξίωσιν ὅτι προσφέρει ἐπιστημονικὴν πραγματείαν, ἀλλ' ἀπλῶς ὑλικόν, τὸ ὅποιον δύναται νὰ ἐξετασθῇ ὑπ' ἄλλων εἰδικῶς πρὸς τοῦτο ἀσχολουμένων. **Τὰ «Θρακικά»**

Ἀγγοῦρια. Ἀγροκήπιον ἐπὶ τῆς παραλίας σχεδὸν τῆς Προποντιδος κείμενον. Τουρκιστὶ «Ἀγγοῦρια τσιφλιγί». Σύνορα αὐτοῦ τὸ χωρίον Ἀμπαρλί πρὸς ἀνατολάς. Τρακάτια πρὸς βορρᾶν καὶ Γαρδᾶς πρὸς δυσμὰς. (ἴσα προάστεια Κωνσταντινουπόλεως, παρὰ τὸν Μικρὸν Τσεκμετζέν).

Φαίνεται ὄνομασθὲν οὕτως ἀπὸ Μιχαὴλ πραιποσίτου τοῦ Ἀγγοῦρη,

ἀκμάσαντος περί τὰ 866 μ. Χ. Τοῦτον ἀναφέρει Λέων ὁ Γραμματικὸς ἐν τῇ στέφει Βασιλείου αὐτοκράτορος (ἔκδ. Βενετίας σ. 370).

Φώτιος ὁ Πατριάρχης ἐν ἐπιστολῇ αὐτοῦ ἀναφέρει «κατὰ τοὺς ἀγγορῖους». Ἀναφέρεται δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Χωνιάτου (ἔκδ. Βόννης σ. 432) «Ἄγγορῖου μονή».

Ἀμύντος, Φιλιμπός. Ἀμφότερα τὰ ἄνωθι ἀγροκήπια εὐρίσκονται ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μεγάλου Τζεκμετζέ. Τὸ μὲν *Φιλιμπός* σημειούμενον ἐν τῷ χάρτῃ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν περίξ Γ. Χρυσογένη (1907) μεταξὺ *Ἐμαρλή* καὶ *Σεφιλάρ*, τὸ δὲ *Ἀμύντος* παρὰ τὸ *Ἀμπαρλή* εὐρισκόμενον.

Δὲν γνωρίζω ἂν ἀναφέρονται παρὰ τινος τῶν Ἑλλήνων ἢ τῶν Βυζαντινῶν συγγραφέων ἄλλ' ἢ ἐν ὀλίγῃ ἀποστάσει ἀμφοτέρων ὑπαρξίς Φιλίππου καὶ Ἀμύντου μᾶς φέρεται εἰς τὴν μνήμην Φίλιππου τὸν Ἀμύντου τὸν πατέρα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τὴν παρ' ἐκείνου πολιορκίαν τοῦ Βυζαντίου (340–339 π. Χ.), πρὸς δὲ τούτοις τὸ ἐν Στράβωνος Ζ' 320 χωρίον: «ἐπύρεται δὲ τοῦ Βυζαντίου τὸ τῶν Ἀσιῶν ἔθνος ἐν ᾧ πόλις Καλύβη Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου τοὺς πονηροτάτους ἐνταῦθα ἰδρύσαντος».

Βενέτικα. Θέσις ἐν τῇ Προποντίδι ἔμπροσθεν τῆς Ἡρακλείας ἐνθα ἠλιεύοντο τὰ ἐξαιρετικὰ τὴν γεῦσιν στρεΐδια. Τὸ ὄνομα δὲ τῆς θέσεως βεβαίως θὰ ἔχη σχέσιν μὲ τοὺς πολλοὺς *Βενέτους* τοὺς ἀντιπάλους τῶν *Πρασίτων*.

Γαρδᾶς. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Μεγ. Τζεκμετζέ πολιτικῶς, ἐκκλησιαστικῶς δὲ τῆς ἐπαρχίας *Δέρκων*, κατοικούμενον ἀπὸ 150 περίπου Ἑλληνικῆς οἰκογενείας. Εἰκάζω δὲ ὅτι ὀνομάσθη οὕτω ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸ 1081 πατριαρχεύσαντος Ἐπιστρατίου *Γαρδιά*.

Γεροσιάνη. Θέσις γραφικὴ ἐν τῷ χωρίῳ *Δελιόνες*, ἐπαρχία τῆς Σηλυβρίας ἐνθα καὶ ἀγίασμα ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου εἰς τοῦ ὁποίου τὴν μνήμην κατ' ἔτος ἐγένετο πανήγυρις, εἰς ἣν μετέβαινον ἀρκετὰ οἰκογένειαι ἐκ τῶν περίξ. Ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλον τὸ ἔτος μετέβαινον ἐκεῖ διὰ τὴν χάριν, ἔχοντες καὶ τὸ φαγητόν των. Ἔχει δὲ τοῦτο τὸ ἰδιάζον ὅτι ὁ πάσχων ταχέως ἰατρεύετο ἢ καὶ ἂν δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἰατρευθῇ, ταχέως τῶν τοῦ βίου ἔρουνῶν καὶ θλίψεων ἀπηλλάττετο. Τὸ ὄνομα τοῦτο, ὡς πᾶς τις βλέπει, ἐκ τοῦ «γέρος» καὶ «σιάνη» σύνθετον ὄν, δικαίῳ ἀρκετὰ τὸν Βερναρδάκη Δ (:) πικρῶς κάπως μεμψάμενον τὸν Παπαρρηγόπουλον, ὅστις ἐν τῇ Ἑλληνικῇ αὐτοῦ ἱστορίᾳ θεωρεῖ τὴν λέξιν Σλαυικήν. Κατὰ τὸν Βερναρδάκη λοιπὸν ἢ λέξις πρόφανῶς ἑλληνικὴ ἐκ τῆς ρίζης «στα» ἐξ ἧς καὶ «σταθμός». Λοιπὸν ἢ κατοικία γέροντος, ὅχι βεβαίως Βουλγάρου ἢ Σλαύου, διότι μεταξὺ τῶν Ἑλληνικωτάτων χωρίων Δελιόνες καὶ Σηλυβρίας δὲν θὰ εἰσεχώρει σιάνη Σλαυική.

Δέρκων λίμνη. **Δέρκοι** χωρίον. Τὸ χωρίον *Δέρκοι* ὡς καὶ ἡ ἀπ' αὐτοῦ καθάτινες λέγουσι λαβοῦσα τὸ ὄνομα λίμνη, δὲν γνωρίζω ἀπὸ ποίας ἐποχῆς ἀναφέρεται ἐν τοῖς ἱστορικοῖς. Ὁ κ. Μ. Γεδεῶν ἐν ταῖς περὶ τῆς Μητροπόλεως Δέρκων σημειώσεσιν αὐτοῦ ἀναφέρει πρῶτον αὐτῆς ἐπίσκοπον μνημονεύμενον παρενθεθέντα ἐν τῇ Ζ' Οἰκουμένηκῇ Συνόδῳ τῷ 187 μ. Χ. Ἦδη ὡς πρὸς τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ ὀνόματος ὑποβάλλω ἐνταῦθα τὴν εἰκασίαν μου ὅτι ὁ Ἀθήναιος ἐν βιβλίῳ Γ' 118 ἀναφέρει ποταμὸν (ὄχι λίμνην εἶναι ἀληθές) *Δέλκωνα* «ἀφ' οὗπερ τὸν ἰχθῦν «δέλκωνον» ἀλίσκεσθαι καὶ ταριχεύεσθαι».

Ἀπὸ τῆς ἀρχαίας λοιπὸν ὀνομασίας «δέλκων» τροπῇ τοῦ «λ» εἰς «ρ» νομίζω τό τε χωρίον καὶ ἡ λίμνη. Ὁ Ἀθήναιος πράγματι γράφει χωρίον χωρὶς νὰ ἀναφέρῃ τὸ μέρος ἐν ᾧ εὐρίσκειτο ὁ ποταμός, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλου εἶχε γνωστὸν ὅτι οἱ μεγάλοι ἰχθύς ταριχεύονται, μᾶλλον ἐν ταῖς λίμναις καὶ ἴσως ὁ Εὐθύδημος, οὗτινος χωρίον ὁ Ἀθήναιος σημειοῖ, ἀδιαφόρως ἀναφέρει ἀντὶ λίμνης ποταμόν· οἱ δὲ εἰδήμονες καὶ πάλιν κρινέτωσαν. Γνωστὸν δὲ τοῖς πᾶσιν ὅτι νῦν ἡ Κωνσταντινούπολις ἀπὸ τῆς λίμνης ταύτης ὑδρεύεται.

Ζάκα-δερές. Ἐν Δελιόνες χωρίῳ τῆς Θράκης. Ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ χωρίου Δελιωνῶν τῆς ἐπαρχίας Σηλυβρίας ὑπάρχει ρυάξ ὀνομαζόμενος *Ζάκα-δερές*. Ἐπὶ πολὺ ἠπόρουν περὶ τοῦ ὀνόματος, ὅτε συνήντησα τοῦτο ἐν τῇ Ἀλεξιάδι Ἄννης τῆς Κοιμηνῆς, ὡς σημαίνοντος «ἐνέδραν», ὥστε καὶ ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν αὐτὸν «ρυάκα ἐνέδρας». Τὴν ἰδέαν ταύτην ἐνδυναμόνουσι τὰ ἀκόλουθα, ἅτινα ἀναγινώσκονται ἐν τῇ πραγματείᾳ τοῦ μακαρίτου Σάθα «Ἑλληνες στρατιῶται ἐν τῇ Δύσει» ἐν Ἔστιά 1885 Ἰουνίου 16 σελ. 404. «Ἐν τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος τακτικῇ (τῇ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ σωζομένῃ) ἢ ὑπὸ τοῦ ἐλαφροῦ ἱππικοῦ ἐκτελουμένη ἐνέδρα ὀνομάζεται «σάκα» ἢ «τσάκα» τοῦ ἡμετέρου λαοῦ = παγίς (ἀρχ. σάγη) ἐκ τῆς λέξεως ταύτης παράγονται οἱ τσάκονες οὐδὲν ἄλλο ὄντες ἢ «χωσιάρχοι = παριδευταί, ἔνεδροι περὶ τούτων πολλὰ εἶπον ἐν προλεγόμενοις τοῦ Δ' τόμου τῶν *Μνημειῶν*». 1)

Καλαβρῆ (Γκελέβρη Τουρκιστί). Χωρίον μικρὸν τῆς ἐπαρχίας Σηλυβρίας βορειοδυτικῶς αὐτῆς, εἰς ἀπόπτασιν 12 ὁρῶν κείμενον καὶ ἐκκλησιαστικῶς ὑπὸ τὴν ἐπαρχίαν Ἡρακλείας, κατοικούμενον ἕως πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀπὸ 8-10 οἰκογενείας Ἑλληνικῆς ἔχον καὶ ναὸν ἐπὶ ὀνόματι τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, γινομένης καὶ πανηγύρεως κατὰ τὴν βῆν Ἀυγούστου (τῆς Μεταμορφώσεως). Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν κατόπισεν ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις

1) ἴσως ἢ λέξις τῆς ἀπλοελληνικῆς «τσάκων» = συλλαμβάνω, παρήχθη ἐκ τοῦ «σάκα» «τσάκα» ἔχουσα ἐν ἀρχῇ τὴν σημασίαν «συλλαμβάνω διὰ παγίδος» καὶ ἀκολουθῶς ἀπλῶς συλλαμβάνω.

περὶ τὰς 100 οἰκογενεῖας Τούρκων μεταναστῶν. Τὸ χωρίον τοῦτο ἀναφέρεται παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς συγγραφεῦσιν, Ἄννα Κομνηνῇ καὶ Νικηφόρῳ Βρυεννίῳ (Τ. 127 σ. 181), κατὰ τὰς περὶ αὐτοῦ μάχας περὶ τὰ 1080 μ. Χ. Ὁμοίως καὶ εἰς τὸ Χρονικὸν Πασχάλιον, Κουροβαλάτην Ἰωάννην καὶ Ζωναράν. Γράφουσι δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Καλαβρὴν καὶ Καλαβρύην. Ὁ Ζωναράς μάλιστα σημειοῖ «διὰ τὸ κατάρροντον εἶναι τὸν τόπον βρύσεων ὑδάτων πολλῶν τε καὶ ἀγαθῶν ὀνομασθηῖναι οὕτω», καὶ πράγματι δι' αὐτοῦ διέρχεται ποτάμιον κινοῦν δύο νερομύλους. Ἐγὼ ὅμως μεθ' ὅσα οἱ Βυζαντινοὶ συγγραφεῖς γράφουν, ὑποβάλλω εἰς τὴν γνώμην τῶν ἀρμοδίων ὅτι μᾶλλον πρέπει νὰ γράφεται *Καλαβρία* κατὰ τὸ: *Σηλυβρία, Μεσημβρία, Πολυνοβρία* καθόσον καὶ ἐν ἐπιγραφαῖς τῆς βορείου Θράκης σημειοῦνται.

Καλοφέρη (ἐν Ἀνατολικῇ Ρωμυλίᾳ). Χωρίον ἢ κωμόπολις ἀνθοῦσα καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας, ὅπου ὡς εἶχον ἀκούσει ὑπῆρχον καὶ Ἑλληνικὰ σχολεῖα, παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Αἴμου πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Καρλίου. Τὸ ὄνομα ὅμως εἶναι Ἑλληνικὸν ἔχον σχέσιν μὲ τὸ *Καλοφέρης* καὶ *Καλόφερρος*. Ἴδου τί ἀναγινώσκωμεν περὶ Ἰωάννου Λασκάρους *Καλοφέρου* ἐν ἱστορίᾳ Φραγκοκρατίας ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ Μίλλερ Τ. Β' σ. 18 ἔνθα ἀπεικονίζεται καὶ σφραγὶς αὐτοῦ. «Σημειῶσαι ὅτι αἱ Ἴόνιοι νῆσοι εἶχον δύο βασιλείας . . . ὁ Ἀμαδαῖος εἶχεν ἐπ' ἐσχάτων παραχωρήσει τὴν Κεφαλληνίαν μετὰ τῆς Ἰθάκης καὶ Ἑλληνα βοηθὸν αὐτοῦ τὸν Ἰωάννην Λάσκαρον Καλόφερρον». Ἀπὸ τούτου ἢ ἄλλου τινος ὁμωνύμου θὰ εἶχε πιθανῶς τὸ ὄνομα ἢ κωμόπολις αὕτη.

Κλαδιανὰ. Ἀγροκήπιον τῆς ἐπαρχίας Μεγάλου Τζεκεμετζὲ πρὸς βορρᾶν τοῦ Ἐξαστέρου ἀνήκον εἰς οἰκογένειαν Ὄθωμανικὴν κατοικοῦσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἐντὸς τῶν γαιῶν του τὰς ὁποίας ἐκαλλιέργουν Ἐξαστερινοὶ καὶ Νεοχωρῖται ἔχει καὶ δάσος. Περὶ τοῦ ἀγροκηπίου τούτου ἤκουσα παρὰ χωρικοῦ ἐξ Οἰκονομείου ὅτι ἄλλοτε ἦτο Ἑλληνικὸν χωρίον καὶ ὅτι, γενομένης σφαγῆς τῶν κατοίκων αὐτοῦ πρὸ 150—200 ἐτῶν, οἱ περιωθέντες κάτοικοι κατέφυγον εἰς τὸ Οἰκονομεῖον. Ὁ δὲ πρωτοσύγγελος τῆς Μητροπόλεως Σηλυβρίας κ. Διονύσιος μοὶ εἶπεν ὅτι ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ Οἰκονομείου ὑπάρχει Εὐαγγέλιον παλαιὸν μὲ ἐπιγραφὴν « . . . ἱερέως τοῦ χωρίου Κλαδιανῶν ».

Κλαδάδες μνημονεῦνται ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀρκετοί. «Κλάδος βασιλικὸς σπαθῆριος καὶ στρατηγὸς Ἑλλάδος» ἐν Μολυβδοβούλλῳ (Ἐφημ. Νομισμ. 1906 σ. 137). Ὁ δὲ Μίλλερ «Ἱστορ. Φραγκοκρατίας ἐν Ἑλλάδι Τ. Β' σ. 228—9 λέγει «ἦτο δὲ ὁ Κλαδᾶς τῶν τελευταίων Πελοποννησίων μαχητῶν τῶν ὑποταχθέντων εἰς τὸν Μωάμεθ . . . καὶ ὁ πορθητὴς εἶχε θεωρήσει συνελόν νὰ παραχωρήσῃ εἰς αὐτὸν στρατιωτικὸν τιμᾶριον» Τὰς ἀνδρα-

γαθίας τῶν Κλαδαδῶν ὁ περιέργος ἀναγνώστης δύναται ν' ἀναγνώσῃ ἐν Ἐστία 1885 σ. 469—82, 83, 84 (ὑπὸ Σάθα), καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν Ἰονίων νήσων ὑπὸ Μακρυγιάννη (Τ. Β' σ. 478) καὶ «Ἀρχαῖα ἱστορικὰ γεγονότα τῆς οἰκογενεῖας τῶν κομήτων Κλαδαίων ἀπὸ τοῦ 1330—1803. Ἀθήνησι 1872». Καὶ εἰς Νέον Ἑλληνομνήμονα Τ. Η' 1902 σ. 470 «ἡ σημαία τοῦ Κροκοδείλου Κλαδᾶ ἦτον ἐρυθρὰ μετὰ δικεφάλου ἀετοῦ». Καὶ εἰς τὰ ὑπὸ Νίκου Βέη Χρονικὰ Πετρουπόλεως 1904 γράφοντα σ. 71. Ἀπὸ τῆς οἰκογενεῖας λοιπὸν τούτων νομιζῶ ὅτι ὀνομάσθη τὸ χωρίον τοῦτο.

Σχετικῶς ἀναφέρω συμβᾶν «ἱστορικομυθολογικόν», ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ἔχον τὴν ἀρχὴν, ὡς μοὶ τὸ διηγήθησάν τινες, ἐν οἷς καὶ μέλες τῆς ἱστορικομυθολογικῆς οἰκογενεῖας :

«Κάτοικος τοῦ χωρίου Οἰκονομεῖοῦ εἶχε τὰ πρόβατά του εἰς χωρίον παρὰ τὰ Κλαδιανὰ. Τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων διὰ νὰ ἐορτάσῃ μετὰ τῶν οἰκείων εἰς τὸ χωρίον του, γὰρ ἐξεκίνησε δι' αὐτὸ. Πλησιάζας εἰς τὸ δάσος Κλαδιανῶν ἠσθάνθη ποδοβολητῶν δόσας δὲ προσοχὴν εἶδε δεκαπέντε εἰκοσι ὠραίας νέας χορευούσας. Διὰ νὰ τὰς παρατήρησῃ καλύτερον ἐκρύβη ὀπισθεν κορμοῦ δένδρου. Μεταξὺ τῶν χορευουσῶν ἄλλων ὠραίων μία τοῦ ἐφάνη ὠραιότερα καὶ ταύτην εἰς τρίτον γύρον τοῦ χοροῦ, ὅταν ἐπέρασεν αἱ νεράιδες πρὸ τοῦ δένδρου, ἠθέλησε νὰ συλλάβῃ καὶ ἀρπάσας τὸ κάλυμμά τῆς προσεπάθει νὰ τὴν κρατήσῃ. Εὐθὺς μετὰ τοῦτο αἱ ἄλλαι Νεραίδες ἐγένοντο ἄφανται, αὕτη δὲ παρεκάλει αὐτὸν νὰ τῇ ἀποδώσῃ τὸ φακίολι τῆς. Ἐνόησεν οὗτος ὅτι τοῦτο ἦτο τὸ μέσον τῆς ἀιχμαλωσίας καὶ ὄχι μόνον δὲν τῆς τὸ ἀπέδωκεν, ἀλλὰ τὴν κατέπεισε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Οὕτως συνώδευσεν αὐτὸν εἰς τὸ Οἰκονομεῖον, ἔνθα συνέζων τεκνοποίησαντες. Μετὰ τινα ἐτη γενομένου γάμου, προσεκλήθη καὶ ὁ ἐν λόγῳ κύριος προσλαβὼν καὶ τὴν σύζυγόν του. Εἰς τὸν ἐπακολουθήσαντα χορὸν αἱ χορευούσαι ἐζήτησαν καὶ τὴν νεράϊδα νὰ χορεύσῃ. Αὕτη εἰς τὴν ἐπιμονὴν αὐτῶν εἶπεν ὅτι τότε θὰ χορεύσῃ ὅταν ὁ σύζυγός της τὴν δόσῃ τὸ φακίολι τῆς. Οὗτος ἐν τῇ εὐθυμίᾳ λησμονήσας τὰς δυνατὰς συνεπειὰς ἐπῆγεν εἰς τὴν πλησίον οἰκίαν του καὶ ἔφερε τὸ φακίολι. Ἡ σύζυγος ἅμα λαβοῦσα αὐτὸ τὸ ἐφόρεσε καὶ ἀφ' οὗ ἔκαμε τρεῖς γύρους ὅπου ὅλοι τὴν ἐθαύμασαν, ἔγινεν ἄφαντος, καὶ οὕτως ἔμεινε αὐτὸς μὲ τὰ τέκνα του, τὰ ὁποῖα οἱ χωρικοὶ ὀνόμαζον «νεραϊδόσογα». Ταῦτα κατὰ διηγησίαν γοαίας Οἰκονομειώτισσας. Ἦμουν εἰς περιέργειαν πολλὴν νὰ μάθω καὶ παρὰ τῶν ἄλλων Οἰκονομειωτῶν τί ἰδέαν εἶχον περὶ τοῦ θρύλου τούτου, ὅτε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εἰς ἐκ τῶν προκριτῶν τοῦ χωρίου Οἰκονομεῖου ἐπισκεφθεὶς με ἐν τῇ οἰκίᾳ μου, μὲ εἶπεν ἀδιστακτῶς ὅτι αὐτὰ εἶναι ἀληθῆ ὡς τὸν διεβεβαίωσαν οἱ ἰδικοὶ του καὶ ὅτι καὶ αὐτὸς εἶναι ἐκ τοῦ γένους ἐκείνου. Καὶ εἰς τὴν ἐρώτησίν μου ἂν ἔχουν τι μαρτύριον, μοὶ εἶπεν ὅτι αὐτὸς ἔχει τοιοῦτον εἰς τὴν κνήμην του, μὰς ἔδειξεν δὲ εἶδος ἀποτυπώματος κλώνου. Ὁ ἐν λόγῳ κύριος καλοκαίωμένος, ζωηρὸς καὶ ἀρεκτὰ ἐξυπνος δὲν γωρίζω ἂν ἐν πεποιθήσει ὠμίλει.

Κόσκουρη. Χωρίον μεταξὺ *Κεσσάνης* καὶ *Αἴνου* κατοικούμενον (πρὸ τοῦ διωγοῦ) ὑπὸ ἑκατὸν πενήντα Ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν. Συγγενῆ καὶ ἀρεκτὰ ὁμοιάζοντα ὀνόματα εὐρίσκομεν παρὰ Προκοπίῳ τῷ Καισαρεῖ ἐν τῷ «περὶ κτισμάτων» καὶ ἐν μὲν τοῖς φρουρίοις, ὅτινα ἀπαριθμοῦν ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «ἐν Ροδόπῃ τὰ καινούρια» σημειοῖ *Κουσακίβρι* καὶ *Κούσκουλις*, ἐν δὲ «τοῖς Μυσίας παρὰ ποταμὸν Ἰστρου» «Κούσκορι καὶ Κούσκουλια».

Κούναλη. Συνοικία Χριστιανική (δὲν γνωρίζω ἂν Ἑλληνική ἢ Ἀρμενική) ὀνομάζεται ἐν Ραιδεστῷ *Κούναλη* ἢ *Κούρναλη*. Περὶ τὰ 1200 μ. Χ. ἔζη *Κουνάλης* Νικηφόρος διὰ τὸν ὁποῖον ὁ κύρ Ἀλέξιος Λαμπηνὸς ἔκαμε «Μονοφδιαν» (Νέος Ἑλληνομν. 1914 σ. 359, καὶ ὁ Migne T. 152, σ. 152 ἀναφέρει *Κούναλην* Γεώργιον ἀκμάσαντα 1323—1332 μ. Χ.

Κούρτ-ντερές. Λύκος ποταμὸς (;). Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σηλυβρίας διὰ τοῦ ἀγροκηπίου Καρά-Σινῶν ῥεεῖ ποτάμιον ὀνομαζόμενον Τουρκιστὶ Κούρτ-ντερές (=ποταμὸς—Λύκος—Λυκοπόταμος). Παρὰ τῷ Μαλακᾷ (Βιβλ. + σ. 263—4) ἀναγνώσκωμεν «... καὶ εἰσελθὼν (Ἀπολλώνιος ὁ Τυανεύς) εἰς Βυζούπολιν¹⁾ τὴν νῦν λεγομένην εὐτυχῶς Κωνσταντινουπόλιν ἐποίησε καὶ ἐκεῖ πολλὰ τελέσματα παρακληθεὶς ὑπὸ τῶν Βυζαντιῶν, τὸ τῶν πελαγῶν καὶ τὸ τοῦ Λύκου ποταμοῦ, τοῦ κατὰ μέσον τῆς πόλεως παρερχομένου...»

Ὡς βλέπει τις ἄνωθι ἐν Βυζαντίῳ ὑπῆρχε ποταμὸς Λύκος· μὲ τὸ ἴδιον ὄνομα θὰ ὀνομάζετο καὶ ὁ νῦν ἐν ἐπαρχίᾳ Σηλυβρίας Κούρτ-ντερές ἀντὶ τοῦ Λύκου μετονομασθεὶς «Κούρτ».

Κουτλουμούς. Ἀγροκήπιον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σηλυβρίας.

Εἰς τὸν Ζωγαράν Τ. Γ' σ. 718 ἀναγινώσκωμεν «ὁ μὲν τοι Βοτανειάτης ἐκ διαφόρων γενῶν ἑαυτῷ προσποιησάμενος τάγματα καὶ Τούρκους²⁾ προσεταιρίσαστο, ὧν ἐξεῖχεν ὁ Κουτλουμούς τῶν παρὰ Πέρσας τυγχάνων περιφανῶν, ὅς τῷ Σουλτάνῳ κατὰ γένος προσήκων περὶ τῆς ἀρχῆς αὐτῷ διεφέρετο καὶ πρὸς πολέμους ἤδη χωρεῖν ἠτοιμάζετο... ἐπὶ τούτοις γενομένων ἐκείνοις συμβάσεων ὁ Κουτλουμούς εἰς τὴν ὑπὸ Ρωμαίους ἐγένετο καὶ τῷ Βοτανειάτῃ συνεστρατεύετο».

Δαγοθήρας ἢ Δαγωθήραι; Δαγοθήρας χωρίον τῆς ἐπαρχίας Μεγάλου Τσεκμετζέ κατωκεῖτο ἀπὸ 80—100 οἰκογενείας Ἑλληνικὰς πρὸς βορρᾶν τῆς Καλλικρατείας, ἀπέχον αὐτῆς περὶ μίαν ὥραν. Τοῦ ὀνόματος τοῦ χωρίου τούτου διπλὴν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν παραγωγὴν καὶ ἀναλόγως γράφοντες μὲ ὦ ἂν ὑποθέσωμεν ὡς λαγῶν θήρας, ἢ ἀπὸ στρατηγῶν τινος τοῦ Φιλίππου ἐλθόντος μετ' αὐτοῦ κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Βυζαντινοῦ περὶ τὰ 304 π. Χ. ὡς καὶ τὰ ἀγροκήπια Ἀμύντος καὶ Φίλιππος, περὶ ὧν ἀνωτέρω ἐγράψαμεν.

Λαχανάνιοι καὶ Μπασά-Λάχανα. Ἐκ τούτων τὸ μὲν πρῶτον ἀγροκήπιον τῆς ἐπαρχίας Μεγ. Τσεκμετζέ περὶ τὴν 1—1½ ὥραν ἀπέχον αὐτοῦ, τὸ δὲ δεύτερον ὁμοίως ἀγροκήπιον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἡρακλείας. Ἀμφότερα νομίζω ὅτι ἔλαβον τὸ ὄνομα ἀπὸ τὸν περίφημον Βυζαντινὸν στρατηγὸν Λαχανοδράκοντα. Ἐνδυναμώνει δὲ περισσότερον τὴν ἰδέαν μου ἢ

¹⁾ Τὸ Βυζάντιον.

²⁾ Τοιουτοτρόπος φαίνεται ὅτι διὰ τῆς φιλαρχίας καὶ ἀντιζηλίας ἐφέραμεν μόνοι μας καὶ τοὺς Φράγκους κατ' ἀρχὰς καὶ τοὺς Τούρκους ὕστερον.

εἰς τὸ δεύτερον προσθήκη ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς λέξεως «Μπασά», ἣτις παρὰ Τούρκους σημαίνει ἀρχηγὸς ἢ πρόκριτος, ἐκτὸς ἂν νομίσωμεν ὅτι ἐκ τοῦ Πασά-λάχανα μετέπεσεν εἰς τὸ Μπασά ἢ τοὶ παῖδες Λάχανα. *Λαχανάντους*, χωρίον, ἀναφέρει ὁ μακαρίτης Ζαμπέλιος εἰς τὰ Ἱταλοελληνικά σ. 55. *Λαχανιά*, χωρίον, ἀναφέρει ὁ κ. Ξανθουδίδης ἐν πραγματείᾳ του «Ἐπαρχίαι καὶ πόλεις Κρήτης» (Ἐπετ. Βυζαντ. σπουδῶν 1926 σ. 65), ἐν Ρόδῳ καὶ ἐν Κρήτῃ, ἀλλὰ φαίνεται ἀποδίδων μᾶλλον εἰς τὴν περίεξ τοῦ δευτέρου (δηλ. τοῦ τῆς Κρήτης) ἀφθονίαν λαχανοκήπων.

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΕΝΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ, ΚΩΜΟΠΟΛΕΩΝ, ΧΩΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΟΘΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

- Α. 1) *Ἀγαθούπολις*, κομόπολις ἐπαρχίας Σωζογαθουπόλεως.—2) *Ἀγίασμα*, χωρίον ἐπαρχίας Μετρῶν.—3) *Ἀγιασματάκι*, χωρίον ἐπαρχίας Μετρῶν.—4) *Ἀγιπᾶς*, χωρίον ἐπαρχίας Μεγάλου Τσεκμετζέ.—5) *Ἅγιος Στέφανος*, χωρίον ἐπαρχίας Μεγάλου Τσεκμετζέ.—6) *Ἀγγοῦρια*, ἀγροκήπιον ἐπαρχίας Μεγάλου Τσεκμετζέ.—7) *Ἀγγιάλος*, πόλις ἔδρα ἐπαρχίας.—8) *Ἀδριανούπολις*, πόλις ἔδρα νομοῦ.—9) *Αἶνος*, πόλις ἔδρα ἐπαρχίας.—10) *Ἀκαλάκι*, χωρίον ἐπαρχίας Μετρῶν.—11) *Ἀκραντίνα*, τοποθεσία ἐπαρχίας Μεγάλου Τσεκμετζέ.—12) *Ἀμυγδαλιά*, χωρίον ἐπαρχίας Καλλιπόλεως.—13) *Ἀμύντος*, ἀγροκήπιον ἐπαρχίας Τσεκμετζέ.—14) *Ἀῶδημι*, χωρίον ἐπαρχίας Γάνου.—15) *Ἀρμασσα*, χωρίον ἐπαρχίας Σηλυβρίας.—16) *Ἀσπός*, χωρίον ἐπαρχίας Μετρῶν.—17) *Ἀσκάρο*, χωρίον ἐπαρχίας 40 Ἐκκλησιῶν.
- Β. 18) *Βιζύη*, πόλις ἔδρα ἐπαρχίας.
- Γ. 19) *Γαλατάρια*, χωρίον ἐπαρχίας Τσεκμετζέ.—20) *Γαλατᾶς*, χωρίον ἐπαρχίας Καλλιπόλεως.—21) *Γάνος*, πόλις, ἔδρα ἐπαρχίας.—22) *Γαρδᾶς*, χωρίον ἐπαρχίας Τσεκμετζέ.—23) *Γιαλούς*, χωρίον ἐπαρχίας Τσεκμετζέ.—24) *Γεροστάκι*, τοποθεσία ἐπαρχίας Μετρῶν.—25) *Γιασόρηνη*, χωρίον Αἶνου.
- Δ. 26) *Δελιώνες*, χωρίον ἐπαρχίας Μετρῶν.—27) *Δέρκοι*, χωρίον ἐπαρχίας Μετρῶν.—28) *Δημοκράτεια*, χωρίον ἐπαρχίας Τσεκμετζέ.—29) *Διδυμότειχον*, πόλις ἔδρα ἐπαρχίας.
- Ε. 30) *Ἐξαμίλι*, χωρίον ἐπαρχίας Καλλιπόλεως.—31) *Ἐξάστερον*, χωρίον ἐπαρχίας Τσεκμετζέ.—32) *Ἐπιβάται*, χωρίον ἐπαρχίας Σηλυβρίας.
- Ζ. 33) *Ζάνα—δερές*, τοποθεσία ἐπαρχίας Μετρῶν.
- Η. 34) *Ἡράκλεια*, πόλις, ἔδρα ἐπαρχίας.—35) *Ἡρακλείτσα*, χωρίον ἐπαρχίας Γάνου.
- Κ. 36) *Καλαβρῆ*, χωρίον ἐπαρχίας Σηλυβρίας.—37) *Καλιό*, χωρίον ἐπαρχίας Τσεκμετζέ.—38) *Καλλικρατεία*, κομόπολις ἐπαρχίας Τσεκμετζέ.—39) *Καλφᾶς*, χωρίον ἐπαρχίας Τσεκμετζέ.—40) *Κασταμονή*, χωρίον ἐπαρχίας Γάνου.—41) *Καστανιές*, χωρίον ἐπαρχίας Μετρῶν.—42) *Καλοφέρει*, χωρίον.—43) *Καλλιπόλις*, πόλις ἔδρα ἐπαρχίας.—44) *Καλύδια*, χωρίον ἐπαρχίας Μαλγάρων.—45) *Καρδίτσα*, χωρίον ἐπαρχίας Καλλιπόλεως.—46) *Κεσσάνη*, πόλις ἔδρα ἐπαρχίας.—47) *Κλαδιανᾶ*, ἀγροκήπιον ἐπαρχίας Μετρῶν.—48) *Κούναλη*, συνοικία Ραιδεστοῦ.—49) *Κριδιά*, χωρίον ἐπαρχίας Καλλιπόλεως.—50) *Κροῦσα*, ἀγροκήπιον ἐπαρχίας Μετρῶν.

Λ. 51) *Λαγοθήραι*, χωρίον ἐπαρχίας Τζεκμετζέ.—52) *Λαχανάκιοι*, ἀγροκήπιον ἐπαρχίας Μετρῶν.—53) *Λίτραι*, χωρίον ἐπαρχίας Τζεκμετζέ.

Μ. 54) *Μαγαρίσι*, χωρίον ἐπαρχίας Κεσσάνης.—55) *Μάδντος*, κομόπολις ἐπαρχίας Καλλιπόλεως.—56) *Μάκρη*, κομόπολις.—57) *Μάλαρα*, πόλις.—58) *Μάνδρα*, χωρίον ἐπαρχίας Τζουλοῦ.—59) *Μανούκα*, χωρίον ἐπαρχίας Τζουλοῦ.—60) *Μακροχώρι*, χωρίον παρὰ τὴν Κων/πολιν.—61) *Μαρτινάκι*, ἀγροκήπιον ἐπαρχίας Μετρῶν.—62) *Μαρώνεια*, πόλις, ἔδρα ἐπαρχίας.—63) *Μαύραις*, χωρίον ἐπαρχίας Κεσσάνης.—64) *Μεσημερία*, πόλις.—65) *Μεσσηνή*, χωρίον ἐπαρχίας Τζουλοῦ.—66) *Μέτραι*, πόλις.—67) *Μήδεια*, πόλις.—68) *Μυριόφυτον*, πόλις.

Ν. 69) *Νεοχωράκι*, χωρίον ἔδρα Γάνου.—70) *Νεοχώρι*, χωρίον ἐπαρχίας Μετρῶν.

Ξ. 71) *Σάνθη*, πόλις.

Ο. 72) *Οἰκονομεῖον*, χωρίον ἐπαρχίας Τζεκμετζέ.

Π. 73) *Παλαιὰ Ἡράκλεια*, ἀγροκήπιον ἐπαρχίας Ἡρακλείας.—74) *Πάνιδον*, χωρίον ἐπαρχίας Ραιδεστοῦ.—75) *Περίστασις*, κομόπολις.—76) *Πετεινοχώρι*, χωρίον ἐπαρχίας Τζεκμετζέ.—77) *Πλάγιον*, χωρίον ἐπαρχίας Τζεκμετζέ.—78) *Πλαγιάρι*, χωρίον ἐπαρχίας Καλλιπόλεως.—79) *Πλάτανος*, χωρίον ἐπαρχίας Γάνου.—80) *Πύργος*, χωρίον ἐπαρχίας Μετρῶν.

Ρ. 81) *Ραιδεστός*, πόλις.

Σ. 82) *Σηλυβρία*, πόλις.—83) *Σαρανταπήγν*, ἀγροκήπιον ἐπαρχίας Μετρῶν.—84) *Συνοῖκι (Συνικλή)*, χωρίον ἐπαρχίας Σηλυβρίας.—85) *Σιρέντζιον*, χωρίον ἐπαρχίας Μετρῶν.—86) *Σκεπασιός*, χωρίον ἐπαρχίας Λουλεβουργάς.—87) *Σκοπός*, χωρίον ἐπαρχίας Λουλεβουργάς.—88) *Σουφλί*, πόλις.—89) *Σοφίδες*, χωρίον ἐπαρχίας Λουλεβουργάς.—90) *Σπάρτα κουλέ*, ἀγροκήπιον ἐπαρχίας Μετρῶν.—91) *Στενήμαχος*, πόλις.—92) *Στριδοῦ*, τοποθεσία ἐπαρχίας Σηλυβρίας.

Τ. 93) *Τάρφα*, χωρίον ἐπαρχίας Μετρῶν.—94) *Τυρολόη*, πόλις.

Υ. 95) *Υψαλα*.

Φ. 96) *Φανάριον*, χωρίον ἐπαρχίας Σηλυβρίας.—97) *Φαναράκι*, χωρίον ἐπαρχίας Μετρῶν.—98) *Φανασάρες ἢ Θαλασσάρες*, χωρίον Τζεκμετζέ.—99) *Φέραι*, κομόπολις Κεσσάνης.—100) *Φιλιμπόζ*, Ἀγροκήπιον Τζεκμετζέ.—101) *Φιλιππούπολις*, πόλις.

Χ. 102) *Χάραλα*, χωρίον ἐπαρχίας Μαλγάρων.—103) *Χαριούπολις*, κομόπολις.

ΑΝ. Κ. Π. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ

ΑΘΗΝΑΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ